

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 416/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 15. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Danielom Malikom, Rázusova 4213/3, Martin, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 163/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 163/2013 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že napadnuté konanie, predmetom ktorého je návrh sťažovateľa na rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletému na čas po rozvode, začalo 23. apríla 2013 doručením návrhu sťažovateľa okresnému súdu.

3. Sťažovateľ v odôvodnení sťažnosti predovšetkým uviedol:

«Prvé pojednávanie pred Okresným súdom Martin sa uskutočnilo až dňa 11. 03. 2014, to takmer po roku od podania návrhu.

Ďalšie pojednávanie bolo vykonané dňa 05. 09. 2014, opätovne bolo odročené a bol nariadený termín pojednávania na 04. 11. 2014, to však bolo dňa 03. 11. 2014 zákonnou sudkyňou odročené.

Následný termín pojednávania bol nariadený na deň 11. 03. 2015, až po takmer 5 mesiacoch. Pojednávanie bolo v daný deň odročené na termín 28. 04. 2015, avšak dňa 24. 04. 2015 zákonná sudkyňa... odročila termín nariadeného pojednávania na deň 27. 05. 2015 a to z nasledujúceho dôvodu : „ Pojednávanie určené na deň 28. 04. 2015 sa z dôvodu na strane samosudkyne, ktorá pre pracovnú zaťaženosť nebola schopná preštudovať spis za účelom doplnenia dokazovania.“ Tento dôvod považuje sťažovateľ za absurdný, nemajúci zákonnú oporu v postupe súdu v konaní. Po viac ako dvoch rokoch od podania návrhu si samosudkyňa nebola schopná postupne spis naštudovať, čo aj sama uviedla.

Pojednávanie odročené na deň 27. 05. 2015 sa ani nekonalo, a bolo opätovne dňa 25. 05. 2015 odročené na deň 30. 06. 2015.

Dňa 02. 06. 2015 bola právnym zástupcom navrhovateľa zaslaná e-mailom žiadosť... predsedníčke Okresného súdu Martin... a možné osobné stretnutie... Stretnutie sa konalo dňa 05. 06. 2015... Na uvedenom stretnutí navrhovateľ... sa osobne... sťažoval a podal ústnu sťažnosť na prieťahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch na nekonanie zákonnej sudkyne vo veci 20P/163/2013. Pani predsedníčka súdu jeho ústnu sťažnosť prijala a vyslovila, že vo veci sa pokúsi vykonať nápravu.

Pojednávanie určené na deň 30. 06. 2015 bolo odročené na deň 15. 07. 2015.

Dňa 15. 07. 2015 bolo na nariadenom pojednávaní po viac ako 27 mesiacoch od podania návrhu vyhlásený rozsudok vo veci.

Zákonnej sudkyňi na jej žiadosť bol 2x predsedníčkou súdu predĺžený termín na vyhotovenia a odoslanie rozsudku a to najprv do 28. 09. 2015 a neskôr do 15. 10. 2015.

Po doručení Rozsudku... bolo zo strany navrhovateľa... podané dňa 27. 10. 2015 odvolanie a to iba voči výroku, ktorým došlo zo strany súdu k určeniu výživného.

... Na základe zistení OS Martine o vykonanom doručení Rozsudku v uvedenej veci mu bola na písomnom vyhotovenom rozsudku vyznačená... právoplatnosť výroku o rozvod manželstva.

Po viac ako mesiaci od vyznačenia vyššie uvedenej právoplatnosti, bolo zo strany konajúceho súdu navrhovateľovi listom oznámené, že vyznačená právoplatnosť sa ruší, a to z dôvodu že odporkyňou došlo k podaniu odvolania voči rozsudku v celom rozsahu.

V súčasnej dobe je vec na odvolacom súde - Krajskom súde v Žiline, sp. zn. 7CoP/7/2016.

Uvedená vec doposiaľ nie je právoplatne skončená.»

4. Sťažovateľ sa domáha vyslovenia porušenia označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a na základe kritérií aplikovaných na jeho prípad uvádza:

„... Predmetom konania je rozhodovanie o rozvode manželstva a neexistuje žiadna skutočnosť, na základe ktorej by bolo možné kvalifikovať namietané konanie ako právne či skutkovo zložité.

... Správanie sťažovateľa v tomto konaní bolo a je také, že žiadnym spôsobom nezapríčinil existujúce prieťahy v tomto konaní. Sťažovateľ sa zúčastňoval pojednávaní nariadených okresným súdom, na výzvy súdu reagoval v súdom určených lehotách prostredníctvom kvalifikovaného právneho zástupcu a neexistuje tu žiadna skutočnosť, ktorá by mohla byť pripísaná na ťarchu sťažovateľa pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prieťahom.

... Čo sa týka postupu Okresného súdu Martin v namietanom konaní, podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou alebo nesústredenou činnosťou... Rovnako tak môže zapríčiniť porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) aj nesprávna činnosť štátneho orgánu...“

5. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Martin v konaní vedenom pod sp. zn. 20P/163/2013 porušené boli.

2. Okresnému súdu Martin prikazuje, aby vo veci sp. zn. 20P/163/2013 konal bez zbytočných prietahov.

3. Krajskému súdu Žilina, prikazuje aby vo veci sp. zn. 7CoP/7/2016 konal bez zbytočných prietahov.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie vo výške 8.000 Eur..., ktoré mu je Okresný súd Martin povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Martin je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania...“

6. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 20 P 163/2013.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

10. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

11. Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už označený všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06), a preto už k namietanému porušovaniu označeného práva nečinnosťou tohto orgánu nemôže dochádzať (m. m. II. ÚS 387/06).

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 116/02, IV. ÚS 637/2013). Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva,

ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde), pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

13. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je totiž to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

14. Zo samotnej sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní okresný súd meritorne rozhodol o návrhu sťažovateľa rozsudkom z 15. júla 2015, ktorým rozviedol manželstvo sťažovateľa a odporkyne, a zároveň rozhodol o úprave práv a povinností rodičov k maloletému na čas po rozvode. Ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom zistil, že na základe účastníkmi konania podaných odvolaní okresný súd predložil 28. januára 2016 spis Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na rozhodnutie o podaných opravných prostriedkoch. Sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta nečinnosť, resp. neefektívnu činnosť okresného súdu v napadnutom konaní, bola ústavnému súdu doručená 9. mája 2016, teda v čase, keď k porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu už nemohlo dochádzať, pretože spis sa už nenachádzal v dispozičnej sfére okresného súdu z dôvodu jeho predloženia odvolaciemu súdu. Predložením spisu odvolaciemu súdu spolu s opravnými prostriedkami účastníkov konania okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa v konaní pred súdom prvého stupňa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd v tomto štádiu nemohol vykonávať, a preto bolo potrebné vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty sťažovateľa skončila predložením odvolaní

sťažovateľa a odporkyne odvolaciemu súdu pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd v čase podania ústavnej sťažnosti už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh napadnutého konania, prípadne prietahy v ňom (IV. ÚS 214/03, II. ÚS 1/05).

15. Tento skutkový stav bol so zreteľom na obsah sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov základom pre záver ústavného súdu, ktorý sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

16. Keďže sťažnosť bola odmietnutá a rozhodnutie o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o týchto návrhoch sťažovateľa už nerozhodoval.

17. Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd uvádza, že podľa jeho zistení bolo vo veci sťažovateľa meritórne rozhodnuté už aj odvolacím súdom (ktorého postup sťažovateľ v sťažnosti ani nenamietal), a to rozsudkom z 8. júna 2016, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2016